IONEL TEODOREANU

LORELEI

Ediție îngrijită,
tabel cronologic
și opinii critice
de Valeria FILIMON

AGORA

PARTEA ÎNTÂIA

„Pe harfa răsturnată
a ierburilor tale, vară..."

Trenul se opri leneș, cu un fumător posomorât la fereastra unui compartiment de clasa întâia.

Gară mică.

Tot așa trec, cu literă mică, versurile lui Francis Jammes, ducând în trap mărunt, spre cerul cel mai dulce, și-n varatec parfum de sulfină, livănțică, mintă și romaniță, numele fetelor de altădată.

Oprire de trei minute. Numai trei. Dar iată ce se întâmpla în lumină de iunie. Sosise în dosul gării o vastă trăsură de țară, veche și ponosită, adusă de niște căluți zburliți și urecheați, cam rudă cu măgărușii. Un zâmbet aburise lumina deasupra acestei trăsuri, venită parcă dintr-un odinioară al amintirii, prin lanuri de grâu și maci.

La gâtul cailor cânta lin cling-cling de clopoței.

O fată vorbea tate ca vrăbiile în luna cireșelor și râdea cu dinți proaspeți; a doua, mai cuminte, mai măicuță la umbra genelor negre, avea în brațe un mănunchi de flori câmpenești, sprinten multicolore. Purtau pe cap acele pălării de pai, împletite în Ardeal, abea puse pe creștet – plutind în soare ca lotușii pe ape – și prinse cu elastic pe subt bărbie, să nu le răstoarne vântul. Rochii de pânză, cam mototolite, cu mâneci scurte. Sandale. Din spate, deopotrivă de înalte, păreau surori, din față, prietene tinere, care s-ar scoborî din același scrânciob, unde-au plutit râzând alături aninate în soare, cer și vânt, la fel vii, la fel amețite de vară, aducând pe pământ un neastâmpăr aerian.

Și în jurul lor, atunci revărsate din trăsură, într-o îmbulzire și o foială de hulubi speriați, pachete, pachețele și coșuri de papură, toate făcute și legate ca vai de lume. Pe deasupra, un geamandan bucșit, încins cu sfoară și frânghiuță, un termos și o liotă de pui de găină cu glasuri suprasoprane de rândunele piuind subt o streașină.. Din trăsură mai coborâse o babă cernită; de pe capră, un moșneag cu musteți fudule și coada biciului înfiptă în carâmbul cizmei. Iar cânele ciobănesc, mițos, hirsut și plin de scaieți, se tolănise la umbra trăsurii, cu palpitații trandafirii de limbă lungă, răstindu-se c-o bruscă tresăltare mânioasă la câte-o muscă.

Fetele se mișcară iute ca puii secundelor, în timp ce baba și moșneagul, cu grabă terestră de broaște țestoase, aduceau spre tren calabalâcul.

Fata cu glas vesel sosea cu biletele, ținând un coșuleț într-o mână. Dar chiar lângă scara vagonului se împiedecă și căzu, răsturnând coșul cu cireșe negre drept în fața trenului. Bombate și elastice, hultoanele se risipiră ca o turmă de mânji sălbateci într-o depărtare văzută de sus.

– Vai de mine!

Se și ridicase. Pălăria îi căzuse pe spate, rămânând atârnată de elasticul alunecat în jurul gâtului. Negru, des și creț, părul îi împrejmuia compact tâmplele și ceafa, umflându-se tumultuos, c-un fel de mișunare sălbatecă și ageră, ca hoardele barbare, călări venite și cu suliți, în jurul unei însorite cetăți cu portocali în floare. Căci fruntea, obrajii și gâtul erau în ceasul cel mal luminos fraged al tinereții.

Mâna celeilalte îi cuprinse afectuos umărul, împingând-o ușor spre scară.

– Hai, Luli, hai, pleacă trenul.

Silabele numelui sunară în lumină – Lu-li– ciocnindu-se ușoare ca o chemare de pasăre nevăzută, sus, printre frunzișuri de crâng.

Luli făcu o mișcare de cumpănă nehotărâtă între tren și cireșe, dar, învinsă de gornița plecării, se sui, cu două lacrimi alungite pe obraji.

Atât. Trei minute.

Dar între miliardele de minute ale vieții, sure ca pânza paianjenilor morți, acestea se iviseră cu grația și prospețimea unor acuarele de Tonitză.

Trenul porni.

Un căluț întoarse capul după tren, trimețându-i zvon blând de clopoței rămași în soare de iunie, cu numele fetelor de altădată.

Fumătorul posomorât de la fereastra compartimentului de clasa întâia aprinse o nouă țigară de la focul celei pe sfârșite; dar nu pentru timpul încet și lung, ci pentru bătaia de inimă înviorată pe care-o ai atunci când într-o carte anostă descoperi un citat încântător.

*

C-un deget, Luli își scoase elasticul care-o strângea de gât, răsturnându-și pălăria pe genunchi. De obicei, după ce se descopăr, femeile își potrivesc părul cu mânile, instinctiv. Luli, însă, n-avea nevoie. Părul ei se pieptăna singur, parcă sculptat într-o izbucnire de vânt, afirmând conturul vitalității lui vibrante. Și avea gâtul acela avântat, galeș și mlădiu, înduioșetor de pur, al adolescenților decapitați în vechimea timpurilor, care-au devenit apoi mucenici tineri în moarte pe icoanele bisericilor. Și ca și aceștia, rămași la fereastra creștină a veșniciei lor, cu tot copilărescul colorit al obrajilor umeziți de lacrimile picurate după cireșe, Luli avea o gravitate meditativă, ca și cum ar fi ascultat zvonuri și coruri într-o depărtare a sufletului și a vremii.

Parcă o uitase pe Gabriela, deşi numai ele erau în compartimentul de clasa doua, faţă în faţă, lângă fereastră, hurducate de roţile aceluiaşi tren care o ducea pe Luli spre bacalaureat. Gabriela acoperise geamul din dreptul ei cu perdeluţa cafenie, rămânând în umbră. Lumina de afară avea splendoarea toridă a verii pe stânci calcaroase; arşiţă de iunie secetos. Dar nu se înduplecase să tragă storul şi în dreptul lui Luli. Nu numai c-o înfrumuseţa învăluirea soarelui, dar parcă o şi hrănea, ca pe fructele tropicale.

Alături de Luli, Gabriela nu mai simţea nevoia cărţilor, măcar ţinute pe braţe, dacă nu şi cetite. Ca o fereastră deschisă pe-o mare lumină de lună cu abur de lilieci înfloriţi, preajma lui Luli îi dădea o uşoară exaltare visătoare. Dacă ar fi fost bărbat, Gabriela ar fi simţit delaolaltă teama şi ispita unei pasionate îndrăgostiri. Era însă o nuanţă care înlătura echivocul. Un lied de Schumann te tulbură ca prezenţa dragostii la optsprezece ani, fără să-ţi dea nevoia de-a-l strânge în braţe, de-a-l avea numai pentru tine, de-a-i spune „tu" ochi în ochi, respirându-l posesiv. Aşa se simţea alături de Luli: cuprinsă de o proaspătă încântare contemplativă care-o seducea, fără să-i dea imboldul de-a seduce. Căci raporturile ei verbale cu Luli aveau acelaşi firesc, acelaşi calm şi aceeaşi intimitate ca şi până atunci, pe care, din alt punct de vedere, nici noua ei situaţie de profesoară a lui Luli nu le alterase. Schimbarea din ea faţă de Luli coincida cu surpriza apariţiei, după o despărţire de patru ani, a unei fetiţe numită „Luli-boy" odinioară, revăzută atunci, pe peronul gării Galaţi, cu mirare, alta deşi aeeeaşi, nouă ca şi numele Luli, rămas singur pe buzele Gabrielei, deprinsă ani de-a rândul să-i spuie Luli-boy, adică băieţelul Luli.

Când se cunoscuseră, Luli avea cinci ani, Gabriela, nouă. Un plod şi o fetiţă. Tatăl lui Luli, până atunci judecător de instrucţie la Bârlad, fusese avansat judecător de instrucţie cu grad de preşedinte la Galaţi, unde tatăl Gabrielei era avocat, tot de la Bârlad venit înainte de căsătorie.

– Gabriela, vei avea o nouă prietenă. Vezi să fii drăguţă cu ea.

E greu să fii „drăguţă" cu prietenele impuse de capriciul tatei, mai ales când eşti fetiţă singură la părinţi, abea cuprinsă de pasiunea lecturilor. Dar Lucica Novleanu era într-adevăr dezagreabilă. I se spunea şi „Cica" fiindcă numele Lucica, dat de părinţi, nu încăpuse încă întreg prin gurita ei până la trei ani, iar de atunci, mândră se vede că toate poveştile apăreau cu numele ei „Cică" drept steag şi goarnă, începea şi ea mai toate frazele cu un „cică" spus c-un fel de trufie zburdalnică de mânzoc care nechează cu capul în sus, scuturându-şi coama.

– Cică tu cine eşti?

– Gabriela Nei.

– Spune şi mata frumos cum te cheamă, o îndemnase tatăl ei, de la spate.